

TER BESLISSING

Datum

20 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/354439

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Beslistermijn

08-01-2025

Bijlage(n)

2

Aan

Staatssecretaris

nota

Beleidsreactie Signaalrapportage ILT: Afweging belang
inzetbaarheid Defensie en gevolgen voor een

Aanleiding

De ILT heeft u op 18 november jl. een Signaalrapportage aangeboden over: "Afweging belang inzetbaarheid Defensie en gevolgen voor een leefomgeving nodig". Met de bijgevoegde Kamerbrief biedt u de Signaalrapportage, mede namens de Staatssecretaris van Defensie, aan de Kamer aan met een beleidsreactie. Voor het publiceren van Signaalrapportages hanteert de ILT een uiterste termijn van zes weken na aanbieding, dat is 14 januari 2025.

Geadviseerd besluit

Instemmen met bijgaande brief met beleidsreactie op het ILT Signaal. Als u akkoord bent met de beleidsreactie kan de Kamerbrief met het Signaal van ILT op 14 januari 2025 door u aan de Tweede Kamer worden verzonden. Vanwege de deadline wordt de Kamerbrief in een parallel traject voorgelegd aan de Staatssecretaris van Defensie met het verzoek om instemming.

Kernpunten

Signaalrapport

De ILT signaleert dat:

- de vergunningen voor milieubelastende activiteiten van Defensie al jaren niet op orde of sterk verouderd zijn;
- de naleving van de voorwaarden uit de vergunningen door Defensie tekortschiet;
- Defensiegebouwen zodanig verouderd zijn dat niet wordt voldaan aan de energiebesparingsseisen;
- de belasting op de leefomgeving en de overlast voor omwonenden verder zal toenemen door toenemende geopolitieke spanningen en de daaruit voortvloeiende groei van defensieactiviteiten.

De ILT concludeert dat er politieke keuzes nodig zijn om de gewenste balans te bepalen en te borgen tussen de belangen van omwonenden, bescherming van de leefomgeving en het uitvoeren van Defensieactiviteiten.

Beleidsreactie

U biedt de signaalrapportage aan de Tweede kamer aan en gaat voornamelijk in op de conclusie van ILT dat politieke keuzes nodig zijn. We verwijzen in de brief naar twee trajecten die reeds door Defensie zijn ingezet en die voor 2025 op de politieke agenda staan: de Wet op de Gereedheid en de uitkomsten van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie.

U bevestigt dat er frequent overleg is en in het vervolg nodig zal zijn tussen IenW en Defensie, zodat aan de voorzijde ook de belangen van omwonenden en gezonde en veilige leefomgeving goed worden meegenomen. Op dit moment lijken vooral de normen voor geluid en externe veiligheid onder druk te komen staan. Door deze zaken aan de voorkant goed in kaart te brengen kan een integrale en transparante afweging worden gemaakt die recht doet aan de belangen van omwonenden en Defensie in staat stelt om haar taken te kunnen uitvoeren. Daarbij is het van belang dat normen voor bijvoorbeeld geluid en externe veiligheid uniform gelden voor alle milieubelastende activiteiten. Elke afweging moet daarom goed uitlegbaar zijn om ongelijke situaties te voorkomen.

Krachtenveld

ILT

De ILT is zowel de vergunningverlener als de toezichthouder op Defensielocaties namens respectievelijk de Minister van IenW en de Staatssecretaris van IenW. ILT signaleert al geruimere tijd dat niet alle vergunningen van Defensie actueel zijn en dat Defensie door haar (toenemende) activiteiten de vergunningen overschrijden.

Defensie

Na jarenlange inkrimping bij Defensie, moet Defensie nu weer groeien. Daarnaast is de geo-politieke situatie veranderd en dat vraagt meer mensen en materieel, maar ook kazernes, opslagplaatsen, laagvlieggebieden en oefenterreinen. De huidige ruimte die Defensie tot beschikking heeft is onvoldoende om aan deze (internationale) vraag te doen. Daarom zoekt Defensie meer ruimte voor haar activiteiten.

IenW

De Minister van IenW is verantwoordelijk voor de vergunningen van Defensieactiviteiten en de Staatsecretaris van IenW voor het toezicht op de Defensieactiviteiten. Deze taken zijn gedelegeerd aan de ILT. De inhoud van de beleidsreactie is binnen IenW en met Defensie afgestemd. De ILT is geïnformeerd over de inhoud van de beleidsreactie.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Concept Kamerbrief - beleidsreactie	Ter goedkeuring
2	Signaalrapportage ILT	Ter informatie en verzending naar de Kamer als bijlage bij de Kamerbrief

Toelichting

Het ministerie van Defensie heeft een belangrijke taak: het opkomen voor de vrede, vrijheid en veiligheid van Nederland en haar bondgenoten. Defensie heeft vergunningen met voorwaarden waarbinnen zij haar activiteiten kan uitvoeren. ILT doet het toezicht op de vergunningen voor Defensieactiviteiten en loopt daarbij voortdurend tegen drie aspecten aan die terugkomen in het Signaal:

- 1. Slechte naleving door Defensie
- 2. Sterk verouderde vergunningen
- 3. Politieke keuzes

Datum
20 december 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/354439

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
2

Ad 1: Slechte naleving

Defensie dient zich, net als ieder ander, te houden aan de geldende wet- en regelgeving. De overheid heeft hier een voorbeeldfunctie en u ziet er op toe dat de groei van de krijgsmacht plaatsvindt binnen de wettelijke kaders en met respect voor de belangen en de veiligheid van omwonenden. De verouderde vergunningen spelen een rol bij de naleving omdat de vergunningen in bepaalde gevallen niet de actuele situatie weergeven.

Ad 2: sterk verouderde vergunningen

De milieuregels zijn vastgelegd in wet- en regelgeving ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van de samenleving. ILT constateert dat niet alle activiteiten die Defensie uitvoert, overeenkomen met de vergunde activiteiten. Dat is een overtreding. Dit is te verklaren omdat sommige vergunningen meer dan 30 jaar oud zijn. Zo wordt bijvoorbeeld van oudsher voor schietbanen gewerkt met limitatieve lijsten voor toegestane wapens en munitie. Omdat de internationale ontwikkelingen zo snel gaan en niet altijd te voorzien zijn, is een overtreding snel gemaakt. Daarom is de modernisering van vergunningen hard nodig. Het initiatief voor nieuwe vergunningen moet bij Defensie liggen. Defensie zal afhankelijk van de activiteiten, nieuwe risicocontouren moeten berekenen en het geluid van activiteiten moeten berekenen dat de basis vormt voor toekomstige monitoring van geluidproductieplafonds. Ook moeten zij vaak met omwonenden in gesprek om mogelijkheden te onderzoeken voor extra schiet- of vlieguur alvorens een aanvraag voor wijziging van de vergunning kan worden ingediend. Deze processen zijn tijdrovend en daarom heeft Defensie in 2022 een Taskforce Vergunningen opgericht, waarmee een serieuze versnelling is ingezet.

Ad 3: Politieke keuzes

ILT stelt vast dat de huidige geopolitieke omstandigheden de opgaven voor Defensie groter maken. Opdat Defensie ook in de toekomst haar taken kan uitvoeren binnen de wettelijke kaders zijn politieke keuzes nodig. Defensie heeft twee programma's in gang gezet die in 2025 worden opgevolgd.

- Defensie werkt aan een *Nationaal Programma Ruimte voor Defensie* waarin onderzoek wordt gedaan naar nieuwe locaties voor Defensieactiviteiten. De uitkomsten van dit onderzoek komen in de *Nota Ruimte*, welke in 2025 wordt opgesteld. Daarmee kan het kabinet een goede afweging maken tussen diverse nationale opgaven die allemaal een ruimteclaim hebben, zoals woningbouw, energietransitie, landbouw en defensie.
- Defensie werkt momenteel aan een Wet op de Gereedheid (WodG) waarover Defensie de Kamer binnenkort informeert. Doel van de WodG is versnelling mogelijk te maken bij de opschaling in aanloop naar voorbereiding op een conflict. Voor de situatie van een grootschalig conflict of oorlog bestaat er al staatsnoodrecht of regelgeving voor buitengewone omstandigheden. Defensie werkt met de WodG aan een modern, eenduidig en samenhangend juridisch instrumentarium dat het mogelijk maakt om juridische belemmeringen voor de krijgsmacht (tijdelijk) op te heffen, uiteraard voorzien van de nodige waarborgen en belangenafweging.¹
Vanuit IenW zijn we betrokken om te bewaken dat omwonenden worden beschermd en dat Nederland ook bij opschaling van de krijgsmacht gezond en veilig blijft.

Datum

20 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/354439

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

¹ Introductiedossier bewindspersonen Defensie